

Ніколаєва Т. М.

Київський національний університет культури і мистецтв

ОСОБЛИВОСТІ ПУНКТУАЦІЙНОЇ АБРЕВІАЦІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглянуто специфіку аббревіації, зокрема пунктуаційної, в сучасній англійській мові. Резюмовано, що аббревіація в ХХІ столітті стала масовим явищем у мові. Скорочені слова міцно увійшли в сучасні мови. Кількість їх надзвичайно велика, вони становлять значну частину словникового складу, причому проникають вони практично в усі верстви лексики й широко застосовуються як в усній, так і, особливо, в писемному мовленні. Установлено, що аббревіація є ефективним способом словотвору, особливості якого відображають зокрема й сучасні тенденції глобалізації. Специфіка цього способу словотворення визначається компонентами аббревіатури, які перебувають в особливому взаємозв'язку між собою. Популярність цього словотвірного способу пов'язана й з актуальною для сучасного суспільства тенденцією до універсалізації, що виявляється й на рівні уніфікації мовних засобів вираження сенсу. Водночас дослідники зазначають, що аббревіатури створюються скороченням матеріальних одиниць на основі конденсації, ущільнення, але не скорочення семантики початкового слова.

Аналіз особливостей структури слів в англійській мові показав, що серед них виділяються аббревіатури й акроніми, що є новою тенденцією в афіксальному словотворенні. Однією з найпродуктивніших суфіксальних моделей останнього десятиліття є модель *acronym + ie = N*, наприклад, *urpie* – *young urban professional people* і *uyprie* – *young upwardly mobile professional people*. Обидві одиниці з'явилися для позначення молодих процвітаючих амбітних міських жителів, зайнятих у сфері реклами й торгівлі.

Узагальнено, що нині в англійській мові значну популярність отримали скорочення букв і розділових знаків, коли: виключаються голосні, водночас значення слова визначається за послідовністю приголосних, наприклад: *between* – *btw* (між); *because* – *bcs* (тому що, адже); *your* – *YR* (твій); *speak* – *SPK* (говорити); *people* – *PPL* (люди); *please* – *PLS* (будь ласка); *friend* – *frnd* (один); *homework* – *hmwrk* (домашня робота); *message* – *msg* (повідомлення), *probably* – *prbly* (ймовірно), *peace* – *pce* (світ), *text* – *txt* (текст); використовується аббревіатура «/»: *with* – *w / t* (с); *something* – *s / t* (дещо); *boyfriend* – *b / f* (хлопець); *girlfriend* – *g / f* (дівчина); *bedroom* – *b / r* (спальня); *homework* – *h / w* (домашня робота); *class work* – *c / w* (класна робота); використання транскрипцій, сленгу чи діалектних варіантів, якщо вони коротші, ніж оригінальне слово, наприклад, замість *because* – *cos* (бо).

Ключові слова: аббревіація, скорочення, сучасні англійська мова, знаки пунктуації.

Постановка проблеми. На сьогодні в різних мовах використовуються сотні тисяч скорочених лексичних одиниць. Із кожним роком збільшується кількість словників скорочень. В одних випадках до них входять малопоширені типи скорочень, які зустрічаються в одиничних прикладах, в інших – у мові реалізується величезна кількість скорочених одиниць, яке досягає декількох десятків і навіть сотень тисяч.

У різних країнах світу скорочення використовуються в дипломатії, технічній та військовій літературі, під час складання ділових і комерційних документів, назвах різних організацій, навчальних закладів; марок автомобілів, літаків, радарних установок й інших пристроїв; у художній літературі, у пресі.

Загальновідомо, що мова розвивається разом із суспільством. Так само, як і суспільство, мова не може перебувати у стані нерухомості, спокою. У мові безперервно відбуваються зміни, в яких знаходять своє вираження закони його розвитку. Однак ці зміни можуть бути різними за масштабом і тривалістю. Однією з найбільш помітних тенденцій розвитку мов на сучасному етапі є тенденція до скорочення або аббревіації. Аббревіація в ХХІ столітті стала масовим явищем у мові. Скорочені слова міцно увійшли в сучасні мови. Кількість їх надзвичайно велика, вони становлять значну частину словникового складу, причому проникають вони практично в усі верстви лексики й широко застосовуються як в усній, так і, особливо, в писемному мовленні. Про поширеність

і продуктивність скорочених лексичних одиниць свідчать висловлювання багатьох зарубіжних лінгвістів.

Американський учений Г. Менкен зазначає, що «характерна звичка американців зводити складні поняття до найбільш стислих скорочень була помітна вже в колоніальний період, а такі типові американізми як O.K. («Все в порядку», «добре»), N.G. (No good – «неправильно», «марно») і P.D.Q. (Pretty damn quick – «дуже швидко») були простежені аж до ранніх днів республіки.

О. Есперсен і собі у своїй багатотомній «Граматиці сучасної англійської мови» присвячує скороченням окремих розділ [7]. О. Есперсен особливо підкреслює характерність скорочень для сучасної англійської мови: «Скорочення <...> мають паралелі в інших мовах, але ніде вони не є настільки численними, як у сучасній англійській мові; вони насправді представляють одну з найбільш характерних рис розвитку англійської мови на цьому етапі».

Але дотепер залишається багато неясного в питанні про природу скорочень, про їх взаємозв'язок із системою мови, немає суворої, чіткої класифікації структурних типів скорочених лексичних одиниць, не проведений строгий наукового аналіз особливостей окремих структурних типів. Надзвичайно багато неясного в питанні про лексико-семантичні особливості скорочень, закономірності їх семантичного розвитку.

Наприклад, А. Антипов схиляється до такого визначення: «Скорочення – це одиниця в усній або письмовій мові, створена з окремих (не всіх) елементів звукової або графічної оболонки деякої розгорнутої форми (слова або словосполучення), з якої ця одиниця знаходиться в лексико-семантичною зв'язку [2].

Але, незважаючи на суперечливість трактувань, усі дослідники згодні, що характерною ознакою аббревіації є усічення основ (усічення лінійної протяжності самих кореневих морфем), яке водночас може вступати у взаємодію з різними словотворчими способами (складанням, суфіксацією, конверсією, лексичним еліпсом). Явище скорочення широко поширене в мові й охоплює всі його аспекти. Тому найперше необхідно дати більш широке визначення, яке, якщо можна, охоплювало б усю сукупність скорочених одиниць.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Було встановлено, що сучасні дослідники детально вивчають процес виникнення скорочених лексичних одиниць як явища системи мови, котрі знаходиться у стані динамічного розвитку. Як відомо, велика різноманітність скорочень

переважає саме в англійській мові й на цьому етапі це є відмінною рисою її функціонування. Щодо аббревіації, то, на думку В. Борисова, вона «висуває чимало проблем з погляду теорії словотворення» [6, с. 152]. Багато дослідників не вважають аббревіацію одним із способів словотвору.

Згідно із словниковим визначенням, «аббревіатура (італ. *Abbreviatura* від лат. *abbrevio* – скорочую) – іменник, який складається з усічених слів, що входять у вихідне словосполучення, або з усічених компонентів вихідного складного слова» [4]. Аббревіація – явище, яке традиційно відносять до галузі мовної економії. «Найбільш яскравим проявом дії принципу економії в мовному спілкуванні є економія часу шляхом економії сегментних засобів» [6, с. 145–155], «у мові аббревіації виконує компресивну функцію, тобто служить для створення коротшої, ніж співвідносне словосполучення, номінації» [9, с. 120].

Загалом, аббревіація є ефективним способом словотвору, особливості якого відображають зокрема й сучасні тенденції глобалізації. Специфіка цього способу словотворення визначається компонентами аббревіатури, які перебувають в особливому взаємозв'язку між собою. Популярність цього словотвірного способу пов'язана і з актуальною для сучасного суспільства тенденцією до універсалізації, що виявляється й на рівні уніфікації мовних засобів вираження сенсу. Водночас, як відзначають дослідники, «аббревіатури створюються скороченням матеріальних одиниць на основі конденсації, ущільнення, але не скорочення семантики початкового слова» [1, с. 118].

Постановка завдання. Метою статті є аналіз основних особливостей пунктуаційної аббревіації в сучасній англійській мові.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що ставлення дослідників до питання лінгвістичного статусу аббревіатур неоднозначне. Так, учені дотримуються думки, згідно з якою аббревіаціями можуть вважатись будь-які процеси скорочення одиниць, оскільки ключовим поняттям аббревіації є редукація вихідної для аббревіатури одиниці. У зв'язку з цим виділяються такі типи аббревіатур:

- складовий (апокопа, аферезис, синкопа, ущільнення);
- складноскладовий (зрощення, накладки, вставки, частково скорочені складні слова);
- ініціальний (буквений, акроніми, ініціальні-складової, ініціальні-немов (ініціал/ініціали + слово).

Водночас, на думку Д. Алексєєвої, будучи безсумнівно важливою, економія не є вирішальною

причиною виникнення скорочень, оскільки аббревіація стала ефективним способом мовної репрезентації, головним чином тому, що вона дозволила створити щільну оформленість слова там, де раніше було представлено тільки опис поняття.

Ю. Горшунов вважає, що аббревіація активно взаємодіє з іншими способами словотворення [6, с. 98–101]. Від аббревіатур можуть утворюватися нові слова за допомогою традиційних способів словотвору:

- 1) словотворення;
- 2) словоскладання;
- 3) конверсії.

Аналіз особливостей структури слів в англійській мові показав, що серед них виділяються аббревіатури й акроніми, які є новою тенденцією в афіксальному словотворенні. Однією з найпродуктивніших суфіксальних моделей останнього десятиліття є модель $\text{acronym} + \text{ie} = \text{N}$, наприклад, *yuppie* – young urban professional people і *yumpie* – young upwardly mobile professional people. Обидві одиниці з'явилися для позначення молодих процвітаючих амбітних міських жителів, зайнятих у сфері реклами й торгівлі [3].

Кілька років тому на початку розвитку скорочень висувались припущення про те, що скорочення можуть стати мовою ділового спілкування. У діловій сфері зустрічається велика кількість аббревіатур:

- скорочення, прийняті в діловій документації (*abt* – about, *dols* – dollar, *exps* – expenses, *FX* – foreign exchange, *Ltd* – limited etc.);
- скорочення, які використовуються в рекламі для просування торгових марок;
- скорочення, які використовуються в діловому листуванні (*st* – street, *sq* – square, etc.);
- скорочення в назві фірм і корпорацій: *J & S* (Journey and Study). Загальні аббревіатури, які зустрічаються в документах тощо.

Слушними є висновки А. Іюніна [8], котрий пропонує таку класифікацію скорочень:

- одна буква або цифра замінює ціле слово, наприклад: *be* – b (бути); *ate* – 8 (їв); *see* – c (дивитися); *for* – 4 (чотири); *are* – r; *to / too* – 2 (два); *you* – u (ти); *why* – y (чому); *your / you are* – ur (твій).
- одна буква або цифра замінює склад, наприклад: *activate* – *activ8* (активізувати); *great* – *gr8* (відмінно); *mate* – *m⁸* (товариш); *later* – *l8r* (пізніше); *before* – *b4* (вперед, перед); *therefore* – *there4* (тому); *today* – *2day* (сьогодні); *wait* – *w8* (почекай); *threesome* – *3SUM* (трійка); *hate* – *H8* (ненавидіти); *no one* – *NO1* (ніхто); *anyone* – *NE1* (хто-небудь); *forever* – *4eva* (назавжди).

– зміна значення символів, наприклад: *ss* – \$; *oo* – %; *-orr- -oz*; *sorry* – *soz* (засмучений); *tomorrow* – *tomoz* (*2moz*) (завтра); *tomorrow* – *2moro* (завтра); *tonight* – *2NITE* (сьогодні ввечері); *thanks* – *TX* (спасибі); *today* – *2dA* (сьогодні); *address* – *addy* (адреса); *says* – *sez* (скаже); *because* – *cuz, bcuz, bcz, bcos, bc, coz or bcoz* (бо); *please* – *plez* (будь ласка); *probably* – *probz* (імовірно).

Що ж стосується специфіки нашого дослідження, то нині в англійській мові значну популярність отримали скорочення букв і розділових знаків, коли:

– виключаються голосні, водночас значення слова визначається за послідовністю приголосних, наприклад: *between* – *btw* (між); *because* – *bcs* (бо); *your* – *YR* (твій); *speak* – *SPK* (говорити); *people* – *PPL* (люди); *please* – *PLS* (будь ласка); *friend* – *frnd* (один); *homework* – *hmwrk* (домашня робота); *message* – *msg* (повідомлення), *probably* – *prbly* (імовірно), *peace* – *pce* (світ), *text* – *txt* (текст).

– використовується аббревіатура «/»: *with* – *w / t* (с); *something* – *s / t* (дещо); *boyfriend* – *b / f* (хлопець); *girlfriend* – *g / f* (дівчина); *bedroom* – *b / r* (спальня); *homework* – *h / w* (домашня робота); *class work* – *c / w* (класна робота).

– використання транскрипцій, сленгу чи діалектних варіантів, якщо вони коротші, ніж оригінальне слово, наприклад, замість *because* – *cos* (бо).

Окреслені способи скорочення букв і розділових знаків для передачі значення лексичних одиниць несуть у собі певний сенс. Безперечно, способи дуже зручні й можуть претендувати на універсальність у мові наукової літератури та інших спеціальних підмов. Узявши до уваги всю «корисність» лексичних одиниць, зазначимо, що нині виникають численні труднощі, пов'язані передусім із перекладом з англійської мови на українську або тлумаченням значення того чи іншого спеціального терміна.

Висновки і пропозиції. Сучасний стан англійської мови характеризується процесами інтернаціоналізації та глобалізації, які привели до появи особливого роду найменувань об'єктів, понять і концептів одночасно з підвищеними вимогами до мовної економії, унаслідок чого виник величезний пласт скороченої лексики. Інтерес до специфіки створення аббревіатурних номінацій в англійській мові й до особливостей їх уживання в різних типах і жанрах мовлення зумовлений тим, що аббревіація виявляється одним зі словотворчих способів, який відповідає прагматичним настановам сучасності.

Вітчизняні та зарубіжні дослідження, присвячені проблемі скорочених одиниць, як правило, не охоплюють увесь спектр поданого лінгвістичного явища і, розглядаючи різне коло проблем, дають різне тлумачення самого терміна. Так, наприклад, в англійській мові використовуються такі визначення, які позначають це поняття: *abbreviation, abridgement, abecedism, ellipsis, short forms of word, shortening, curtailment, contraction* тощо. У вітчизняній літературі також не спостерігається термінологічної єдності, порівняйте: скорочення, ско-

рочена одиниця, аббревіатура, аббревіація, усічення, аброморфема тощо. Аналіз наукової літератури дав змогу встановити, що проблема аббревіації пунктуації не знайшла належного відображення в наукових розвідках сучасних дослідників. Водночас встановлено, що ще однією тенденцією оновлення сучасної англійської мови є використання акронімів. Тому **перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаємо** у висвітленні лексико-семантичних особливостей акронімів і методи їх перекладу в сучасній англійській мові.

Список літератури:

1. Алексеев Д. Аббревиатуры как новый тип слов. *Развитие словообразования современного русского языка*. Москва : Наука, 2006. 345 с.
2. Антипов А. Перевод аббревиаций и сокращений как объект лингвистического исследования (на материале космической специальной лексики) *Вестник МГОУ. Серия «Лингвистика»*. 2011. № 4, С. 123–128.
3. Ахманова О. Словарь лингвистических терминов. Москва : Советская энциклопедия, 2009. 674 с.
4. Беляева В. Когнитивный подход к изучению аббревиации. *Фундаментальные исследования*. 2007. № 9. С. 95–97.
5. Борисов В. Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках. Москва : Воениздат, 2002. 128 с.
6. Горшунов Ю. Типы смысловых отношений между компонентами сложносокращенных слов (на материале английского языка). Санкт-Петербург, 2004. 234 с.
7. Есперсен О. Грамматика современного английского языка. 4 часть. Морфология. Лондон, 1946. 276 с.
8. Ионина, А. Особенности современного текстового мышления. SMS-язык. Москва, 2007. 213 с.
9. Крысин Л. Толковый словарь иноязычных слов. Москва, 2003. 356 с.

Nikolaieva T. N. PECULIARITIES OF PUNCTUATED ABBREVIATIONS IN MODERN ENGLISH LANGUAGE

The article considers the specifics of abbreviation, including punctuated, in modern English language. It is summarized that abbreviation in the 21st century has become a mass phenomenon in the language. Shortened words have become rooted into modern languages. The number of them is extremely large, they make up a significant part of the vocabulary, and they are penetrating virtually into all layers of vocabulary and are widely used in both oral and, especially, in written language. Abbreviation has been found out to be an effective way of word formation, features of which also reflect modern trends of globalization. The specificity of this method of word formation is determined by components of abbreviation, which exist in a special interrelation with each other. The popularity of this word-formation method is likewise connected with the tendency relevant for the modern society towards universalization, which reveals itself at the level of unification of linguistic means of expression of meaning. At the same time, researchers note that abbreviations are created by shortening of materialistic units based on condensation, compaction, but not a reduction in the semantics of an initial word.

The analysis of peculiarities of the structure of words in the English language has shown that there are abbreviations and acronyms among them that is a new tendency in affixal word formation. One of the most productive suffixal models of the last decade is the acronym + ie = N model, for example, yuppie – young urban professional people and yumpie – young upwardly mobile professional people. Both units have appeared to designate young, thriving and ambitious city citizens engaged in advertising and commerce industries.

It has been generalized that letters shortening and punctuation have now gained a considerable popularity in the English language. It concerns the following cases. The first one is when vowels are excluded, while meaning of a word is determined by the consonant sequence, for example: between – btw; because – bcs; your – YR; speak – SPK; people – PPL; please – pls; friend – frnd; homework – hmwrk; message – msg; peace – pce; text – txt. The second one is about abbreviation “/” that is used like with - w/t; something – s/t; boyfriend – b/f; girlfriend – g/f; bedroom – b/r; homework – h/w; class work – c/w. The last one is about using transcriptions, slang or dialect variations if they are shorter than the original word, for example, instead of “because” one can use “cos”.

Key words: *abbreviation, shortenings, modern English language, punctuation marks.*